

روژه

مصوبه مجلس نمایندگان آمریکا و آینده برجام

امیرعلی ابوالفتح
کارشناس مسائل آمریکا

● دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، در روزی که مجلس نمایندگان این کشور مشغول بررسی طرح اعمال تشدید تحریم‌ها علیه ایران، روسیه و کره‌شمالی بود، گفت: «اگر سه ماه دیگر، یعنی زمان تأیید دوباره پایبندی ایران به موافقت‌نامه هسته‌ای فرابرسد و این کشور همچنان به موافقت‌نامه هسته‌ای پایبند باشد، تعجب می‌کنم». این در حالی است که ترامپ چندروز پیش برای دومین‌بار، عمل به تعهدات برجامی از سوی ایران را تأیید و بر ادامه پایبندی آمریکا به توافق هسته‌ای تأکید کرد.

مجموع سه اتفاق فوق؛ یعنی تأیید دوباره برجام، تصویب قوانین تحریمی جدید علیه ایران و اظهارنظر ترامپ، چشم‌انداز دیدگاه دولت آمریکا در قبال توافق هسته‌ای با ایران را مشخص می‌کند. آمریکا منتظر است در پی تحریک، عصبانیت یا سرخوردگی ایران از حصول به نتایج برجام و در پی آن، نقض آن از سوی تهران، خود را از آنچه ترامپ «بدترین قرارداد تاریخ آمریکا» می‌خواند، رهایی بخشد.

اما در این میان چند نکته حائز اهمیت است:

۱- مصوبه مجلس نمایندگان با فرض تصویب در سنا و امضای ترامپ، نقض متن برجام قلمداد نمی‌شود.

۲- گروه ۵+۱ در سند برجام متعهد شده است که تحریم‌های لغوشده یا تعلیق‌شده بر اساس این سند را دوباره علیه ایران به اجرا نکذارد، مگر اینکه ایران از اجرای تعهداتش سر باز بزند.

۳- هیچ‌یک از تحریم‌های قیدشده در مصوبه مجلس نمایندگان ارتباط مستقیمی با تحریم‌های برداشته‌شده در سند برجام ندارند.

۴- بااین‌حال، اقدامات اخیر آمریکا در تعارض آشکار با روح برجام قرار دارد.

۵- مسئول اعلام نقض برجام در داخل کشور، شورای‌عالی نظارت بر اجرای برجام و در سطح بین‌المللی، کمیسیون مشترک حل اختلافات با حضور هشت عضو شامل گروه ۵+۱، ایران و نماینده عالی سیاست خارجی اتحادیه اروپاست.

۶- حتی در صورت اجماع در ایران مبنی بر نقض تعهدات برجام به دلیل تصویب نهایی مصوبه اخیر مجلس نمایندگان آمریکا، ایران بدون جلب حمایت اکثریت اعضای کمیسیون مشترک، مجاز به عدم پایبندی به برجام نیست.

۷- آمریکایی‌ها بازی فشار غیرهسته‌ای و خارج از برجام را بر ایران آغاز کرده‌اند. واکنش ایران، اقدام متناسب غیرهسته‌ای و خارج از برجام خواهد بود.

۸- ایران از ابزارهای کافی، تأثیرگذار و قاطع برای نشان‌دادن عکس‌العمل غیرهسته‌ای و غیربرجامی به تحریک‌های آمریکایی‌ها بر خوردار است.

۹- ایران در دو سال پس از اجرای برجام به موفقیت‌های قابل‌توجه اقتصادی، سیاسی و امنیتی؛ چه در داخل کشور و چه در محیط منطقه‌ای بین‌المللی دست یافته است.

و سرانجام اینکه

۱۰- اکنون دام بزرگی پیش‌روی ملت ایران پهن شده است که گذر از آن، به درایت، خوش‌ثن‌داری و عزم ملی در کشور نیاز دارد.

خبر

حذف روحانیت از اصولگرایی

● **خبرآنلاین:** حسین کتعیانی‌مقدم فعال اصولگر گفت: ان‌شاءالله که نواصولگرایی همان اصولگرایی منهای روحانیت نیست. برخی هدفشان اصولگرای بدون جامعیت است. چون اگر در تفکر و اندیشه اصولگرایی شائبه ایجاد کنیم و دنبال علی‌بابشیم که طرح نئو دراندازیم، اولین اقدامش حذف روحانیت از جریان اصولگرایی خواهد بود.

نخبگان به رئیس‌جمهوری احترام بگذارند

● **ایرنا:** سیدمصطفی میرسلیم: نخبگان حزبی و فعالان سیاسی کارنامه رقابت‌های انتخاباتی را ببینند و به رئیس‌جمهوری منتخب و کابینه او احترام بگذارند. جریان‌های سیاسی مناسبات رفتاری خود را به شکلی تنظیم کنند که وحدت‌بخش و عامل امید باشد.

تصحیح و یوزش

● یادداشتی با عنوان «واکاو یک خلا حقوقی؛ آمریکایی‌ها به‌زودی عذر می‌خواهند» نوشته آقای علی‌اکبر کیانی‌پناه، در صفحه پژواک، در تاریخ پنجشنبه هشتم تیرماه ۹۶ چاپ شد که به دلیل خلاصه‌سازی، مفهوم این مطلب مخدوش شده بود. بدین‌وسیله از نویسنده و خوانندگان یادداشت عذرخواهی می‌شود.

politics@sharghdaily.ir

سیاست

تحریم‌های تازه غیرهسته‌ای علیه ایران

تحریم ایران و روسیه با اکثریت آرا تصویب شد

AFP

چین خصمانه است، گفت: «قطعا این اقدامات با واکنش قطعی از سوی جمهوری اسلامی ایران مواجه خواهد شد. ما در سال‌های گذشته نیز با چنین تحریم‌هایی مواجه بودیم و این اقدامات اختصاص به دولت فعلی یا قبلی آمریکا هم ندارند». او با بیان اینکه تحریم‌ها اجرای موفق برجام را تحت‌تأثیر قرار داده و به این جهت ناسازگاری با تعهدات برجام دارد، تأکید کرد: «هرگونه اقدام از سوی آمریکا تعهدات برجام را تحت‌تأثیر قرار داده و در حقیقت برخلاف آن است». رئیس ستاد یگیری برجام وزارت امور خارجه گفته است: «در طول شش ماه گذشته آمریکا دوبار تعهدات ایران به برجام را تأیید کرده و هفت گزارش بر این اساس اعلام شده است». او ادامه می‌دهد: «البته حرف‌های زیادی نیز زده شده، اما سه ماه دیگر آمریکا فرصت دارد تا پایبندی ایران به این تعهدات را تأیید کند و ما منتظر هستیم». آمریکا پایبندی ایران به تعهدات برجام را در ۲۷ تیرماه تأیید کرد. به گفته عراقچی، این تأییدیه تحریم‌های کنگره را متوقف نگاه داشته است. البته تحریم‌ها با موضوع جدیدی وضع نشده است. عراقچی در مورد اقدام شب گذشته آمریکا تأکید کرد: «تحریم‌های جدید، تجمیع تحریم‌های موجود در زمینه مسائلی چون تروریسم، حقوق بشر، مسائل موشکی و تسلیحاتی است و تحریم موضوعی جدیدی وضع نشده است». البته این تحریم‌ها می‌توانند اجرای موفق برجام را تحت‌تأثیر قرار دهند.

ایران پاسخ‌تحرکات جدید آمریکا را داد

بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان، در واکنش به تصویب لایحه تحریم‌های مجلس نمایندگان آمریکا علیه کشورمان، ضمن محکومیت این اقدام غیرقانونی و توهین‌آمیز گفت: «مجلس نمایندگان آمریکا با تصویب این تحریم‌های غیرهسته‌ای و در صورت نهایی و اجرایی شدن آن، اجرای موفقیت‌آمیز برجام که یک توافق چندجانبه و بین‌المللی را که حاصل تلاش چندین‌ساله بوده، نادیده انگاشته و آن را به خطر می‌اندازد». قاسمی با اشاره به سابقه دیرینه اقدامات ضدایرانی کنگره آمریکا علیه ملت ایران افزود: «آمریکا بر اساس برجام تعهداتی دارد که باید انجام دهد و مصوبات و مقررات داخلی کشورها نمی‌تواند مستمسکی برای فرار از اصل مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها قرار گیرد؛ بنابراین همان‌گونه که جمهوری اسلامی ایران تائکون و بنا به تأیید آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و اذعان کشورهای عضو ا+۱ نسبت به تعهدات خود کاملاً پایبند بوده و آنها را به انجام رسانده، انتظار دارد تا سایر طرف‌های برجام و ازجمله

سارا سندرز، سخنگوی کاخ سفید، هم در نشست خبری عصر سه‌شنبه خود به وقت آمریکا، در پاسخ به سؤالی درباره رویکرد رئیس‌جمهور آمریکا نسبت به مصوبه کنگره برای اعمال تحریم جدید علیه روسیه، ایران و کره‌شمالی گفت: «رئیس‌جمهور همیشه درباره طرح جدید تحریم‌ها، به‌صراحت از ادامه تحریم‌ها علیه این سه کشور حمایت کرده است. وی هیچ تمایلی برای ره‌اشدن از آن (طرح جدید تحریم‌ها) ندارد؛ اما می‌خواهد اطمینان حاصل کند که بهترین توافق ممکن برای آمریکایی‌ها انجام می‌شود». سندرز افزود: «کنگره سابقه خوبی در این زمینه ندارد. شما می‌توانید توافق هسته‌ای با ایران را ببینید. ازاین‌رو، رئیس‌جمهور می‌خواهد اطمینان حاصل کند که بهترین توافق برای آمریکا حاصل می‌شود. وی بسیار روی این موضوع متمرکز است و درعین‌حال می‌خواهد مطمئن شود تحریم‌ها علیه این سه کشور باقی می‌ماند». سخنگوی کاخ سفید تأکید کرد رئیس‌جمهور آمریکا در حال بررسی این طرح است تا ببیند نتیجه نهایی آن چه خواهد بود. روز سه‌شنبه «اد رويس»، رئيس کمیته روابط خارجی مجلس نمایندگان آمریکا، هم خواستار افزایش فشار به ایران، روسیه و کره‌شمالی شد و گفت در صورت تغییر سیاست این سه کشور، کنگره آماده تجدیدنظر در تحریم‌ها خواهد بود. او به تلویزیون «فاکس‌نیوز» گفت: «رئیس‌جمهوری می‌تواند برای تغییر تحریم‌ها وارد مذاکره شود و اگر او این کار را انجام داد و به توافق خوبی با این سه کشور (ایران، روسیه و کره‌شمالی) برسد، ما آماده تجدیدنظر در تحریم‌ها هستیم؛ اما این سه رژیم در حال افزایش تنش‌ها هستند و ما به دولت ابزاری دادیم که با این سه رژیم مقابله کند». وی مدعی شد روسیه و کره‌شمالی تهدید خطرناکی برای کشورش هستند و گفت: «ما نیازمندیم که این تحریم‌ها را افزایش بدهیم- و باور کنید تأثیر آنها بسیار جدی خواهد بود». طرح تحریم‌های ایران، روسیه و کره‌شمالی باید در مجلس سنا نیز تصویب شود و پس از آن، به امضای رئیس‌جمهوری آمریکا برسد تا به قانون تبدیل شود.

اقدامات کنگره آمریکا با تعهدات برجام ناسازگار است

وزارت امور خارجه ایران به طرح تحریم علیه ایران واکنش نشان داد. عباس عراقچی، معاون امور حقوق بین‌الملل وزارت خارجه، اقدامات کنگره آمریکا علیه ایران، روسیه و چین را خصمانه دانست. عراقچی، حاشیه اجلاس جینر پیشگیری و مقابله با جرائم سایبری، با بیان اینکه اقدامات کنگره آمریکا علیه ایران، روسیه و

دولت آمریکا نیز به تعهدات خود پایبند بوده و عمل کنند». او تأکید کرد: «ایران متن این لایحه و مفاد آن را در صورت نهایی‌شدن با دقت در دست بررسی داشته و بر این اعتقاد است که مفاد این لایحه با روح و مفاد برجام منطبق نیست. ازاین‌رو همان‌گونه که قبلاً اعلام شده است، جمهوری اسلامی ایران در راستای تأمین منافع ملی، اقدام متقابل و متناسب را به انجام خواهد رساند». سخنگوی دستگاه دیپلماسی با تأکید بر اینکه «وزارت امور خارجه مفاد این لایحه در مورد نیروهای نظامی و توانمندی‌های موشکی ایران را کاملاً غیرقانونی، ناموجه و بی‌اساس می‌داند»، گفت: سیاست اصولی جمهوری اسلامی ایران در قبال منطقه، مبارزه با تروریسم، حسن هم‌جواری و حفظ امنیت جمعی بوده؛ ضمن آنکه برنامه موشکی ایران نیز منطبق با قطع‌نامه ۲۲۳۱ است و هیچ امری نمی‌تواند جمهوری اسلامی ایران را از پیگیری و اجرای سیاست اصولی افزایش توانمندی دفاعی خود منع کند. به گفته قاسمی، نمایندگان کنگره آمریکا در حالی ایران را متهم به بی‌ثبات‌سازی منطقه می‌کنند که دولت این کشور با تجاوز به عراق، در ایجاد گروه‌های تروریستی؛ مانند داعش نقش اصلی را برعهده داشته و افزایش بی‌ثباتی در این منطقه و افراط‌گرایی کنونی نتیجه سیاست‌های نسنجیده و غیرمسئولانه این کشور و متحدان منطقه‌ای آن است.

اروپا: تحریم یک‌جانبه‌است

اتحادیه اروپا بسته تحریم‌ها علیه ایران، روسیه و کره‌شمالی را اقدام یک‌جانبه آمریکا می‌داند. خبرگزاری فرانسه با اشاره به تصویب بسته تحریمی علیه ایران، روسیه و کره‌شمالی در مجلس سنای آمریکا می‌نویسد: «از پاریس تا برلین، این لایحه تحریم‌ها را به عنوان اقدام یک‌جانبه‌واشکنتن می‌دانند. اعضای اتحادیه اروپا قرار است روز چهارشنبه باهم دیدار داشته باشند و احتمالاً درباره این مسئله و پاسخ‌های احتمالی گفت‌وگو خواهند کرد».

مجلس جلسه فوق‌العاده تشکیل می‌دهد

روز شنبه، کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس برای بررسی طرح مقابله با اقدامات خصمانه آمریکا علیه فوق‌العاده تشکیل می‌دهد؛ محمدابراهیم رئیسی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، از جلسه فوق‌العاده این کمیسیون برای بررسی طرح مقابله با اقدامات تروریستی و خصمانه آمریکا خبر داد. او گفت: «با وجود اینکه مجلس در ایام تعطیلات به‌سر می‌برد، کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی، شنبه، هفتم مرداد، در جلسه فوق‌العاده‌ای بررسی طرح یک‌فوریتی مقابله با اقدامات تروریستی و ماجراجویانه آمریکا در منطقه را در دستور کار دارد. یک‌فوریت طرح یک‌فوریتی مقابله با اقدامات تروریستی و ماجراجویانه آمریکا در منطقه با رای قاطع و اکثریت نمایندگان در مجلس به تصویب رسیده است».

علی لاریجانی، رئیس مجلس شورای اسلامی، نیز در واکنش به اقدام آمریکا گفت: اگر به محورها و متن تحریم‌های روز گذشته آمریکا علیه ایران و روسیه نگاه کنیم، کاملاً شفاف و روشن است که این تحریم‌ها به دلیل کینه آمریکا علیه محور مقاومت تصویب شد. تمام این تصمیمات و مصوبات نشان می‌دهد که آمریکا عزمی برای رفع بحران‌های تروریستی در منطقه ندارد و ایالات متحده با تصویب این‌گونه تحریم‌ها عملاً به کشورها و نیروهای مبارز علیه تروریست‌ها حمله می‌کند. قطعا این رویکردها نیز به ضرر خودشان تمام خواهد شد.

گزارش

در نشست بررسی برجام مطرح شد

برجام زیر ذره‌بین

● «بررسی وضعیت برجام» عنوان نشست است که در دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران برگزار شد. در این نشست ابراهیم متقی، ناصر هادیان، یوسف مولایی و فؤاد ایزدی درباره وضعیت برجام سخنرانی کردند.

یوسف مولایی، استاد دانشگاه تهران و حقوق‌دان، اولین سخنران این نشست است؛ او با بیان اینکه در چارچوب ساختار موجود جامعه بین‌الملل می‌توانیم با مسائل از دو طریق مسالمت‌آمیز یا با تکیه بر قدرت نظامی اقدام کنیم، گفت: «قدرت‌های بزرگ با استفاده از خلا قوانین بین‌المللی به‌راحتی از قدرت نظامی خود برای پیشبرد اهدافشان استفاده می‌کنند و حقوق بین‌الملل هرگز پاسخ‌گوی درخواست‌های حق‌طلبانه کشورهای جهان سوم نبوده است». مولایی با بیان اینکه اقدام متقابل یکی از روش‌های برخورد در حقوق بین‌الملل است، گفت: «در این چارچوب پیش‌بینی می‌شود که ناقض حقوق بین‌الملل را وادار کنیم تا رفتارش را تصحیح کند، اما همین کار هم بدون داشتن قدرتی که به آن معنا دهد، عملی نیست». این استاد دانشگاه با اشاره به تحریم‌های جدید آمریکا علیه ایران گفت: «ما می‌توانیم در مقابل تحریم‌های آنها، تمامی کشورها، شرکت‌ها و افرادی را که با آمریکا کار می‌کنند تحریم کنیم و مانع از ورود آنها به ایران شویم، اما اگر امکان مادی این کار را نداشته باشیم به‌لحاظ اقتصادی و نظامی نمی‌توانیم اقدام مناسبی داشته باشیم». او گفته خود را چنین ادامه می‌دهد: «آمریکا به‌راحتی می‌تواند به‌عنوان یک ابرقدرت برجام را نقض کند، اما اینکه یک کمیسون در اینجا پیش‌بینی می‌کند که ظرفیت بین‌المللی آمریکا را در آن‌واحد محدود کند، یک نقطه قوت است. درحالی‌که آمریکا می‌تواند با اراده خود به‌راحتی از برجام خارج شود». به گفته مولایی، باید برجام را سندی بدانیم که جامعه جهانی طرف آن است و نباید صرفاً آن را به توافقی میان ایران و آمریکا خلاصه کنیم. ناصر هادیان، استاد علوم سیاسی و روابط بین‌الملل دانشگاه تهران، در این نشست با اشاره به تصویب تحریم‌های جدید غیرهسته‌ای آمریکا در چارچوب قانون تحریمی ایران، روسیه و کره‌شمالی گفت: «من نقض صریح برجام را در قانون جدید ندیدم، به‌جز در مواردی که برجام از کشورها خواسته است سرمایه‌گذاری با ایران را تشویق کند و این قانون این موارد را زیر سؤال می‌برد». او با طرح این سؤال که بایبید فرض کنیم آمریکایی‌ها چهارماه دیگر به‌کلی برجام را نقض کنند، آن‌وقت چه باید کرد؟ گفت: «ما دو رویکرد در پیش رو داریم؛ اول آنکه به‌خاطر نقض روح برجام در موضع‌گیری‌ها، یادداشت‌ها و سخنرانی‌ها انتقاد و اعتراض کنیم و سندروا را ببینانیم، اما اگر آمریکا بخواهد فراتر از آنچه امروز دیده می‌شود، برجام را نقض کند، چهار گزینه پیش‌رو داریم؛ اول اینکه عکس‌العمل نشان دهیم، یعنی آنچه آنها کرده‌اند، ما در مقابل به همان نسبت انجام دهیم، دوم آنکه شاید آمریکا نمی‌خواهد برجام را اجرا کند، اما سایرین بر تعهدات خود پایبند هستند و در مقابل ما می‌گویم آنچه تا امروز انجام داده‌ایم همان است و دیگر بخواهیم برای این تعهداتمان را ادامه نمی‌دهیم. سوم در تعهدات خود کاهش ایجاد می‌کنیم. چهارم اینکه بیشتر از آنکه تائکون انجام داده‌ایم تعهداتی را برای نشان‌دادن حسن‌نیت خود به دنیا البته با ملاحظات امنیتی انجام می‌دهیم». او در رابطه با تحریم‌هایی که در یک سال‌و نیم گذشته درباره ایران به فهرست تحریم‌ها اضافه شده است، گفت: «با توافق هسته‌ای دعوا تمام نمی‌شود و هرکس این‌گونه فکر می‌کرده، ساده‌انگاری است که یک ابرقدرت را شما به چالش بکشید و آن‌هم ساکت بنشیند و همان زمان گفتن بعد از توافق تازه آنها شروع می‌کنند». به گفته هادیان، برجام توافقی سیاسی است و هروقت هر یک از طرف‌ها بخواهد می‌تواند از آن کنار بکشد. تا وقتی هر یک از طرف‌ها نقضش در اجرای برجام باشد، آن را اجرا می‌کند.

ابراهیم متقی، استاد دانشگاه تهران، در جمع دانشجویان در دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران با بیان اینکه حتی حامیان برجام برای نهایی‌شدن این توافق خطوط قرمزی را مدنظر داشتند که متأسفانه در متن آن محقق نشد، گفت: «آنها معتقد بودند نسل دوم ساترنیفیوژرها را باید حفظ کرد و فردو نیز باید حفظ شود، اما نشد». متقی گفت: «امروز برجام بیشتر خودش را نشان می‌دهد که یک توافق بی‌خاصیت برای امنیت نظام جمهوری اسلامی ایران و یک نتیجه ریمتنا برای آمریکاست. بی‌خاصیت است، چراکه در مقابل نقض برجام از سوی آمریکا تقریباً هیچ‌کاری نمی‌توان کرد و نقض متقابل برجام از سوی ایران اساساً امکان‌پذیر نیست». او تأکید کرد: «هرگاه موازنه در یک تعامل تغییر کند، امکان شکل‌گیری منازعه به وجود می‌آید. ازاین‌رو وقتی در برجام توازن حفظ نشده باشد، اعلام تحریم و دیپلماسی اجبار» را در روند اجرای برجام شاهد خواهیم بود». به‌گفته متقی، ایران امروز در وضعیت «سندرم قورباغه» قرار گرفته است. این سندرم به این معناست که در برابر یک واقعه لخت شده و قابلیت‌ها را برای اقدام جهشی و کنشی از دست می‌دهیم و شاهد فشار بیشتر از سوی طرف مقابل؛ یعنی آمریکا خواهیم بود. برجام بدترین توافق به‌لحاظ راهبردی برای ایران است. فؤاد ایزدی، دیگر سخنران مراسم، به تحریم‌های جدید آمریکا علیه ایران اشاره می‌کند و می‌گوید: «با این قانون آینده برجام روی هواس‌ت».